

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 17.12.2013 r.
COM(2013) 913 final

ANNEX 1

ZAŁĄCZNIK

KONCEPCJA DOTYCZĄCA PLANÓW MOBILNOŚCI W MIASTACH ZGODNEJ Z ZASADAMI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

do

KOMUNIKATU KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW

**„Wspólne dążenie do osiągnięcia konkurencyjnej i zasobooszczędnej mobilności
w miastach”**

{SWD(2013) 524 final}

{SWD(2013) 525 final}

{SWD(2013) 526 final}

{SWD(2013) 527 final}

{SWD(2013) 528 final}

{SWD(2013) 529 final}

ZAŁĄCZNIK

KONCEPCJA DOTYCZĄCA PLANÓW MOBILNOŚCI W MIASTACH ZGODNEJ Z ZASADAMI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

do

KOMUNIKATU KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW

„Wspólne dążenie do osiągnięcia konkurencyjnej i zasobooszczędnej mobilności w miastach”

W niniejszym dokumencie przedstawiono koncepcję dotyczącą opracowania planów mobilności w miastach zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju, która została określona w wyniku szeroko zakrojonej wymiany między zainteresowanymi stronami i ekspertami w dziedzinie planowania z całej Unii, przeprowadzonej przy wsparciu udzielonym w ramach inicjatyw Komisji, takich jak projekt ELTIS Plus. Koncepcja ta odzwierciedla szerokie poparcie dla głównych elementów planu dotyczącego mobilności i transportu, charakteryzujących się nowoczesnymi rozwiązaniami i zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju. Przedmiotowa koncepcja nie powinna mieć charakteru uniwersalnego podejścia do planowania transportu. Przeciwnie, koncepcja ta może i powinna być dostosowywana do szczególnych warunków państw członkowskich i obszarów miejskich.

Poniższe elementy należy przyjąć jako zasady przewodnie.

Cele

Głównym celem planu mobilności w miastach zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju jest zwiększenie dostępności obszarów miejskich oraz zapewnienie wysokiej jakości mobilności i transportu zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju, obejmujących dojazd do obszaru miejskiego, przejazd przez ten obszar, jak również przemieszczanie się w jego obrębie. Dotyczy to bardziej potrzeb „funkcjonującego miasta” i jego obrzeży niż obszaru miejskiego jako jednostki podziału administracyjnego.

Aby został osiągnięty powyższy cel, w planie mobilności w miastach zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju określono działania mające przyczynić się do tworzenia miejskiego systemu transportowego, który:

- a) jest dostępny i spełnia podstawowe potrzeby wszystkich użytkowników w zakresie mobilności;
- b) równoważy i zaspokaja różnego rodzaju zapotrzebowania na mobilność i usługi transportowe mieszkańców, przedsiębiorstw i sektora przemysłowego;
- c) wyznacza kierunek wyważonego rozwoju i lepszej integracji różnych rodzajów transportu;
- d) spełnia wymogi dotyczące zrównoważonego rozwoju, mające na celu zrównoważenie potrzeb związanych z rentownością, sprawiedliwością społeczną, ochroną zdrowia i jakością środowiska;
- e) umożliwia optymalizację wydajności i opłacalności;
- f) pozwala na lepsze zagospodarowanie przestrzeni miejskiej oraz na lepsze wykorzystanie istniejącej infrastruktury transportowej i usług świadczonych w zakresie transportu;

- g) wpływa na zwiększenie atrakcyjności środowiska miejskiego, podniesienie jakości życia i poziomu zdrowia publicznego;
- h) przyczynia się do zwiększenia bezpieczeństwa ruchu drogowego;
- i) przyczynia się do ograniczenia zanieczyszczenia powietrza i zanieczyszczenia hałasem, emisji gazów cieplarnianych i zużycia energii; oraz
- j) wpływa na lepsze ogólne funkcjonowanie transeuropejskiej sieci transportowej i całego europejskiego systemu transportu.

Perspektywy długoterminowe i jasny plan wdrażania

Plan mobilności w miastach zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju zawiera długoterminową strategię przyszłego rozwoju obszaru miejskiego oraz, w tym zakresie, przyszłego rozwoju infrastruktury i usług w obszarze transportu i mobilności, bądź też jest powiązany z istniejącą strategią tego rodzaju.

Przedmiotowy plan zawiera również plan realizacji krótkoterminowego procesu wdrażania strategii.

- (1) Harmonogram i plan budżetu: plan wdrażania powinien zawierać harmonogram procesu wdrażania oraz plan budżetu. Należy określić źródła niezbędnego finansowania. Pożądany okres objęty planem wdrażania powinien wynosić od 3 do 10 lat.
- (2) Obowiązki i zasoby: w planie mobilności w miastach zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju należy jasno przedstawić podział obowiązków związanych z wdrażaniem strategii i środków ujętych w planie, a także określić niezbędne zasoby dla poszczególnych podmiotów.

Ocena bieżących i przyszłych wyników

Budowanie zrównoważonej mobilności w miastach powinno opierać się na należytej ocenie aktualnego i przyszłego funkcjonowania miejskiego systemu transportowego.

- (3) Analiza stanu obecnego i scenariusz odniesienia: plan mobilności w miastach zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju powinien obejmować kompleksowy przegląd aktualnej sytuacji i ustalenie scenariusza odniesienia w drodze „kontroli skuteczności mobilności w miastach”, na podstawie której można mierzyć przyszłe postępy. W analizie tej należy ująć przegląd struktury instytucjonalnej, procesu planowania i mechanizmów wdrażania. Powinna ona również obejmować ocenę skutków zaproponowanych środków.
- (4) Wskaźniki skuteczności: należy określić odpowiednie wskaźniki w celu opisanego aktualnego stanu miejskiego systemu transportowego z perspektywy danej polityki (wskaźniki takie jak jakość i dostępność usług transportowych infrastruktury transportowej, użytkowanie gruntów i gospodarka przestrzenna; bezpieczeństwo, energia, środowisko, włączenie społeczne i równouprawnienie płci, rozwój gospodarczy, zdrowie, edukacja itp.). W planie mobilności w miastach zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju należy określić „białe plamy” w obrębie obszarów miejskich, w których skuteczność aktualnego systemu transportowego jest szczególnie niska w odniesieniu do dowolnych perspektyw strategicznych przedstawionych powyżej.
- (5) Szczegółowe cele: w planie mobilności w miastach zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju należy określić szczegółowe cele dotyczące skuteczności, które realistycznie odzwierciedlają sytuację panującą w obszarze miejskim

przedstawioną w analizie statusu oraz które są ambitne w odniesieniu do celu głównego i celów szczegółowych przedmiotowego planu.

- (6) Poziomy docelowe: w planie mobilności w miastach zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju należy wyznaczyć mierzalne poziomy odniesienia oparte na realistycznej ocenie scenariusza odniesienia i dostępnych zasobów. Powyższe poziomy docelowe powinny odzwierciedlać szczegółowe cele planu mobilności w miastach zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Wyważony i zintegrowany rozwój wszystkich rodzajów transportu

Plan mobilności w miastach zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju przyczynia się do wyważonego rozwoju wszystkich odpowiednich rodzajów transportu, sprzyjając przy tym przechodzeniu na bardziej zrównoważone systemy. Plan przewiduje przedsięwzięcie zintegrowanego zbioru technicznych, infrastrukturalnych, strategicznych i miękkich środków w celu zwiększenia skuteczności i opłacalności odpowiednio do ustanowionego celu głównego i celów szczegółowych.

W planie ujmuje się zwykle następujące zagadnienia:

- a) transport publiczny: w planie mobilności w miastach zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju należy zawrzeć strategię mającą na celu podwyższenie jakości, zwiększenie bezpieczeństwa i dostępności usług transportu publicznego oraz uściślenie integracji, obejmującą infrastrukturę, tabor i usługi.
- b) transport niezmotoryzowany: plan mobilności w miastach zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju powinien zawierać plan dotyczący zwiększenia atrakcyjności i bezpieczeństwa poruszania się pieszo i rowerem. Należy przeprowadzić ocenę istniejącej infrastruktury i wprowadzić konieczne zmiany. Rozwój nowej infrastruktury powinien być przewidziany nie tylko dla tras transportu zmotoryzowanego. Należy uwzględnić budowę specjalnej infrastruktury dla rowerzystów i pieszych, aby oddzielić ich od intensywnego ruchu zmotoryzowanego oraz, w stosownych przypadkach, zmniejszyć pokonywane przez nich odległości. Środki infrastrukturalne powinny zostać uzupełnione innymi środkami technicznymi, środkami strategicznymi i miękkimi środkami.
- c) intermodalność: plan mobilności w miastach zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju powinien przyczynić się do ściślejszej integracji różnych rodzajów transportu oraz zawierać środki ukierunkowane na ułatwienie mobilności i transportu, które cechuje sprawność i multimodalność.
- d) bezpieczeństwo ruchu drogowego w miastach: w planie mobilności w miastach zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju należy przedstawić działania mające na celu zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego, oparte na analizie głównych problemów w zakresie bezpieczeństwa i stref ryzyka na danym obszarze miejskim.
- e) transport drogowy (płynny i znacznie spowolniony): na potrzeby sieci dróg i transportu zmotoryzowanego należy ująć w planie mobilności w miastach zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju kwestię płynnego i znacznie spowolnionego ruchu. Środki powinny mieć na celu zoptymalizowanie użytkowania istniejącej infrastruktury drogowej oraz poprawę sytuacji w obrębie stwierdzonych „białych plam”, a także ogólnej sytuacji w tym zakresie. Należy zbadać możliwości w zakresie zmiany alokacji przestrzeni drogowej na potrzeby innych rodzajów transportu lub innych funkcji publicznych niezwiązanych z transportem.
- f) logistyka miejska: w planie mobilności w miastach zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju należy przedstawić środki mające na celu poprawę wydajności

logistyki miejskiej, w tym miejskich systemów dostarczania towarów, przy ograniczeniu powiązanych efektów zewnętrznych, takich jak emisje gazów cieplarnianych, zanieczyszczeń i hałasu;

g) zarządzanie mobilnością: plan mobilności w miastach zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju powinien obejmować działania sprzyjające przechodzeniu na bardziej zrównoważone wzorce mobilności. Należy zaangażować mieszkańców miast, pracodawców, szkoły i inne odpowiednie podmioty.

h) inteligentne systemy transportowe: ITS mające zastosowanie do wszystkich rodzajów transportu i usług w zakresie mobilności, zarówno osób, jak i towarów, mogą stanowić wsparcie w formułowaniu strategii, wdrażaniu jej i monitorowaniu poszczególnych środków opracowanych w ramach planu mobilności w miastach zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Integracja horyzontalna i wertykalna

Proces opracowywania i wdrażania planu mobilności w miastach zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju opiera się na zintegrowanym podejściu przy wysokim poziomie współpracy, koordynacji i konsultacji między różnymi szczeblami władzy i odpowiednimi organami. Lokalny organ do spraw planowania powinien ustanowić odpowiednie struktury i procedury.

Zintegrowane planowanie i wdrażanie obejmuje:

a) międzywydziałowe konsultacje i współpracę na szczeblu lokalnym mające na celu zapewnienie spójności i komplementarności przedmiotowego planu z lokalnymi politykami, strategiami i środkami w powiązanych obszarach polityki (takich jak transport, użytkowanie gruntów i gospodarka przestrzenna, usługi społeczne, energia, zdrowie, edukacja, egzekwowanie prawa, utrzymywanie porządku itp.);

b) bliskie kontakty z odpowiednimi organami (i) na różnych szczeblach administracji i władzy (np. okręgu, gminy, aglomeracji, regionu i państwa członkowskiego) oraz (ii) na sąsiadujących obszarach miejskich. Kontakty te powinny być utrzymywane w szczególności z jednostkami i organami odpowiadającymi za usługi i infrastrukturę w zakresie mobilności i transportu, w obrębie obszaru miejskiego lub wzdłuż trasy prowadzącej do tego obszaru;

c) znajomość i należyte uwzględnienie celów polityki i odpowiednich planów dotyczących rozwoju lub transportu, które zostały opracowane lub są w trakcie opracowywania i które mają wpływ na dany obszar miejski.

Podejście partycypacyjne

Plan mobilności w miastach zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju opiera się na przejrzystym i partycypacyjnym podejściu.

Lokalny organ do spraw planowania powinien zaangażować odpowiednie podmioty – mieszkańców miast, przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego i podmioty gospodarcze – w proces opracowywania i wdrażania planu, od momentu jego rozpoczęcia i na późniejszych etapach, aby zapewnić wysoki poziom akceptacji i wsparcia.

Monitorowanie, przeglądy i sprawozdawczość

Wdrażanie planu mobilności w miastach zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju powinno być objęte ścisłym monitorowaniem.

Postępy dokonywane w realizacji celu głównego i celów szczegółowych planu oraz zgodność z poziomami docelowymi należy oceniać regularnie w oparciu o wybrane wskaźniki. Należy

podjąć odpowiednie działania, aby zapewnić dostęp do istotnych danych i statystyk w odpowiednim czasie. Sprawozdanie z monitorowania powinno stanowić podstawę przeglądu procesu wdrażania przedmiotowego planu.

Zapewnienie jakości

Lokalne organy do spraw planowania powinny dysponować mechanizmami mającymi na celu zapewnienie jakości planu mobilności w miastach zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz stwierdzić zgodność tego planu z wymogami określonymi w dotyczącej go koncepcji.